

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 3.12.2001

58. vuosikerta

Numero 4

Sivu 5

Ruostetta ja ruttopainetta - kasvitautit 2001

Sateinen ja viileä kesäkuu sekä ankara helle heinäkuussa stressasivat viljoja. Fusarium-sienten aiheuttama tyvitauti haurastutti yleisesti kauran ja muiden viljojen tyviä sekä kaatoi korsia. Vehnähärmä puolestaan täplitti lehtiä jo varhaisessa orasvaiheessa. Lisäksi perunarutto piti viljelijät tarkkoina koko kasvukauden ajan.

Syysviljojen talvehtiminen onnistui melko hyvin, vaikka runsaslumisilla alueilla Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa rukiit talvehtivatkin paikoin huonosti. Vaurioita oli myös Varsinais-Suomen syysvehnälohkoilla.

Vilua ja sadetta

Viileä alkukesä sai syys- ja kevätviljat pensomaan. Etelä-Pohjanmaalla kylvöjä jouduttiin jonkin verran paikkaamaan runsaiden sateiden aiheuttaman kuorettumisen takia. Kesäkuussa märkyys kellastutti oraita runsassateisilla alueilla.

Ruostetta ja lehtilaikkuja

Rukiilla esiintyi rengaslaikun lisäksi laikkuja, joiden aiheuttaja oli melko varmasti vehnän lehtilaikku Drechslera tritici-repentis. Loppukesällä ruispelloilla oli melkoisesti rukiin ruskearuostetta. Ruostepilkkuja löytyi lähes kaikkien viljojen jälkiversoista. Monitahoiset ohrat olivat pitkään terveinä näköisiä, mutta myöhään tullut härmätartunta ehti tartuttaa lippulehdetkin.

Verkkolaikkua oli yleisesti, mutta kuitenkin vähemmän kuin sään perusteella olisi voinut odottaa. Peittaamattomalla siemenellä kylvetyssä kasvustossa tavattiin lehtilaikkutauteja tavallista enemmän. Kuivilla alueilla ohra pakkotuleentui. Fusarium-sieni mustutti kauran tyveä, minkä seurauksena korret kaatuivat jo melko varhaisessa vaiheessa, heti keltatuleentumisen jälkeen. Paikoin kaurakasvustot punertuivat vaihtelevien kasvuolojen vuoksi. Kaurassa esiintyi myös kauran lehtilaikkua. Punahome ja tähkäidäntä tuhosivat tähkiä loppukesällä.

Rutto valtasi pikkupalstat

Perunaruton riski oli koko kesän suuri. Ammattiviljelijät ehättivät kuitenkin torjumaan ruttoa niin ajoissa, että se ei aiheuttanut ongelmia. Mukularuton määrää ei vielä voi arvioida, koska lokakuun puolivälissä perunaa on vielä maassa. Tämän kesän aikana on myös varmistunut, että

maasta tulevalla tartunnalla on merkitystä ruton esiintymiselle. MTT:ssä on otettu käyttöön multanäytetesti, joka paljastaa, onko maassa ruton munaitiöitä. Syksyn sää on vielä ollut niin lämmintä, että mahdollisen perunan moptop-tartunnan määrää ei voi arvioida. Moptop-tartunnan oireet näkyvät vasta kylmän jakson jälkeen. Tartunnan määrä näkyy perunavarastoissa vasta lähempänä joulua.

Perunan säilyvyydessä saattaa tulla ongelmia märillä alueilla. Perunaa on tukehtunut jonkin verran pelloilla, ja märkämätäbakteeria on esiintynyt satunnaisesti. Tietyillä lajikkeilla on esiintynyt Verticillium-näivetystautia, joka on viihtynyt kosteassa ja lämpimässä säässä. Porkkanalohkoilla esiintyi puolestaan porkkanapoltetta. Satunnaisesti tavattiin myös kurkun lehtihometta, vaikka suurilta epidemioilta vältyttiinkin.

Kuuma ja kostea sää pilasi mansikoita

Mansikan talvehtiminen onnistui hyvin. Kukinnan aikana oli monin paikoin kosteaa ja harmaahome pääsi tartuttamaan kukkia. Harmaahomeen lisäksi kuuma ja kostea sää pilasi kypsyviä mansikoita. Mansikkasato valmistui liian nopeasti ja laatu kärsi väkisinkin. Myös mansikan tyvimätää tavattiin edelleen.

Vadelmassa härmää, omenassa rupea

Ottawa-vadelman lehdissä ja marjoissa todettiin härmää. Jatkuva kosteus suosi omenaruven esiintymistä niin, että torjuntaruiskutuksetkaan eivät hävittäneet sitä täysin. Herukoilla olivat lehtilaikkutaudit tavanomaisia. Keväthallat niukensivat etenkin valkoherukan satoa.

Kevätpakkaset ruskettivat havuja

Maaliskuun kylmät yöt ruskettivat havuja auringon puolelta. Päivän lämpö ja yön kova pakkaneen olivat liian ankara rasitus kasveille. Kuusen suopursuruosteen itiömassaa kellui loppukesällä lauttoina järvissä ja kellastuneet kuuset erottuivat selvästi terveistä. Ruoste valloitti erityisesti Keski- ja Itä-Suomen kuusikot, mutta tauti tunnettiin Hämeessäkin.

Rehevät koristekasvit kärsivät harmaahomeesta ja pahkahomeesta. Harmaahome saattoi ruskettaa pionien, ruusujen ja liljojen nappuja sekä ränsistyttää jo avoimia kukkia. Daaliapenkissä tai samettikukkatiheiköissä pahkahome laikutti kuihtuvia varsia ja kasvatti pumpulimaista rihmastoaan. Pahkahome säilyy maassa pitkään mustien rihmastopahkojen avulla.

Irmeli Markkula

Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 4/2001:5
sähköposti irmeli.markkula@mtt.fi
puhelin (03) 4188 2593, 040 551 7561